

# FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,  
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

Egész évre ..... 8 korona  
 Félévre ..... 4 "  
 Negyedévre ..... 2 "  
 Egyes szám ára 16 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Felelős szerkesztő:

**SZILASSY ZOLTÁN**

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

## A szabadságharc-szobor nyertes művészei.

Az 1848/49-iki szabadságharc emlékét megőrkítő szoboralkotásra kiírt pályázat régóta vajudott s több ízben sikertelenül írták ki reá a pályázatot. Végre is a mult hónapban végleges döntés történt ebben az ügyben. A szabadságharc-szobor bíráló bizottsága, mely



Szamolovszky Ödön.

a meghívott olasz, francia és német európai híru szoborművészekén kívül több magyar képzőművészeti testület tagjaiból állott: végre is eldöntötte a szoborpályázat ügyét.

A pályázat eldöntését és a bíráló-bizottság döntését örömmel köszöntjük, mert ezuttal nem a protekció, a pajtáskodás döntött, hanem az elfogulatlan józan ítélet. Ennek lehet tudni aztán, hogy a bíráló-bizottság két igen fiatal, de egyaránt nagyon

tehetséges szobrászművészüinknek: Szamolovszky Ödön és Gách Istvánnak ítélte oda a 12 ezer koronás jutalomból álló első díjat.

Pedig régi, szintén nagy talentumu magyar szobrászművészeink közül többen versenyeztek a dicsőség palmaágaért. Ezek azután apróbb díjakat kaptak.

A Szépművészeti Múzeum szobortermében voltak

kiállítva a díjat nyert szoborminták; ha az ember végig tekintett az alkotásokon, a magyar képzőművészet remekeit látta itt együtt.

Szamolovszky és Gách pályanyertes művének leírátát az alábbiakban adjuk:

„Felajzott íjalakú alaprajzon épül a szabadság oltára, melyet a magyarok ősi istensége „Hadúr“ alakja koronáz.

A szobor főtörzséből elágazó két csoportozat a 48-as szabadságharc küzdelmét ábrázolja, a harc szellemi vezetőivel élükön.

Hadúr örökös nemzete felett és diadalra vezeti népe szabadságát.“

Gyönyörű a köznépső csoportozat, mely az oldal-szárnyakon Petőfi és Kossuth alakjai-val valami finoman

áhitatos ütem hangjait látszik lehelni. Nem hiányzanak a szoborműről a magyar szabadságharc névtelen fél-isteneinek, a hős honvédeknek alakjai sem. Most bemutatjuk a két fiatal szoborművész arcképét, közelebb pedig szép képben be fogjuk mutatni az alkotásukat, amely egyike lesz a magyar főváros egyik legszebb kivitelű szobrainak.



Gách István.

**Jobb és megbizhatóbb magvakat**

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

**MAUTHNER ÖDÖN** cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében  
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.  
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.



nagy világversenyből kialakult nehézségekkel, amelyek a gyengét, tétovázót kérlelhetetlenül eltapossák! „Semmit nyers alakban, — mindent feldolgozva!” ez a jövő gazdálkodás jelszava.

A takarmány-árpa, a kukorica kevés pénzt, alig az előállítási költséget hozza meg a gazdának, — a hizott sertés, pulyka, liba, tojás és baromfi hozza meg az igazi hasznot.

A takarmányrépa és burgonya csak akkor hálálja meg termesztését, ha akár mint tej, túró, vaj és tejfel, akár mint kifőzött szesz kerül a forgalomba.

A tavaszi szalmának is alig van értéke olyan, ami számbavehető lenne, de mint szecska feldolgozva — szép jövedelmet hoz a gazdának pénzben is, meg trágyában is, ami sokkal többet ér a pénznel.

Nem szabad azért kétségbe esni a magyar gazdának, ha látja, hogy nem marad eladó búzája és rozsa, hanem meg kell fognia erős akarattal és kitartó szorgalommal azoknak a kínálkozó jövedelmi forrásoknak a felkutatását és kihasználását, amely forrásokat a nyugat művelt gazdái állandóan felkeresnek.

### Az ország dolga.

A magyar törvényhozó testületben a múlt héten volt az utolsó ülés a nyári szünet előtt, amely kereken három hónapig fog tartani. Maga a magyar kormány azonban nem pihent, hanem ötnapi tanácskozás után megkötötte az osztrák kormányval a kiegyezést újabb tíz esztendőre.

#### Kiegyezés Ausztriával.

A megállapodásról az alábbi hivatalos jelentést adták ki:

„A két kormány e hét öt napján folytatta a tárgyalásokat a gazdasági kiegyezésről és a fontos tárgyak egész sorát minden részletében megvitatta. Egyes lényeges pontokban, amelyek eddig függőben maradtak volt, megállapodás jött létre. Más fontos kérdésekben még maradtak ugyan fenn differenciák, de az annak idején való elintézés lehetségesnek mutatkozik. A következő teendő az lesz, hogy a legutóbbi tanácskozások alapján a vonatkozó tervezetek új szövegezés alá kerülnek.

E hónap folyamán a két miniszterelnök a kiegyezési mű még elintézetlen kérdéseit igyekezni fog elintézni. A tárgyalások résztvevői kötelezték magukat, hogy a mint az hasonló tárgyalásoknál szokásos, a munkálatok végleges előkészítése előtt azok tartalmáról semmit sem adnak közre. A kormány még a nyári szünet előtt tartott egy miniszteri tanácskozást és sorra vette az összes tárcák folyó ügyeit. Ugy szintén rendbe hozták a horvát dolgokat is.

#### Horvát ügyek.

A miniszteri tanácskozás, főként a horvátországi helyzettel foglalkozott. A kormányhoz közelálló körök-ből már hetekkel ezelőtt jelezték, hogy Rakodczay Sándor, az új bán, a nyári szünet kezdete előtt Budapestre jön, hogy a kormány szándékairól tájékozódjék és saját terveit előadja. Ez megtörtént. Előljáróban Wekerle miniszterelnök értekezett hosszasan a bánal, majd összeült a kabinet s kezdetét vette a részletes megbeszélés. Szó van egy minden részletre kiterjedő horvát politikai irányzat megállapításáról. A kormány-nak Rakodczay bánal messzemenő tervei vannak: *egy új állandó* politikai rendszer alapjait akarják most hosszú időkre állandó, békés együttélést biztosítani Horvátországgal. A terv politikai súlypontja a horvát kiegyezésben van, másik fontos része pedig hathatós tevékenység Horvátország gazdasági és kulturális fel- lendítése érdekében.

Szó van nagyobb vasuti beruházásokról is, ezeknek sürgős keresztülvitelét azonban Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter az adott politikai helyzetben nem tartja időszerűnek.

A horvát országgyűlést ősz előtt nem hívják össze, addig pedig semmiesetre sem bontakoznak. Az országgyűlés feloszlásáról szó sincs, mert a kormány nem akarja Horvátországot most egy választás izgalmainak kitenni.

Történt döntés egyes részletkérdésekben, így pl. elhatározta a bán előterjesztésére a minisztertanács, hogy a zágrábi állami tisztviselők lakbérét felemeli, de a reformkérdés tüzetes megvitatását a jövő hetek valamelyikére tartják fenn, amikor Rakodczay újra Budapestre jön s beható tanácskozásokat folytat Wekerle miniszterelnökkel és Josipovich miniszterrel.

### Merénylet a francia nemzeti ünnepen.

A Bastille bevételének évfordulóját mindenkor nemzeti ünnepként üli meg a francia nép. Ha valaki magára akarja vonni a közfigyelmet, ha valaki tüntetni akar a fennálló rend ellen, ezen a napon veti el



Ára  
drb-kint  
**42**  
korona

*Most jelent meg a tavaszi és szőlőművelési árjegyzékünk, a melyben az összes szőlővédekezési anyagok, eszközök és permetezők JUTÁNYOS ÁRAI fel vannak tüntetve.*

**Kivánatra ingyen és bérmentve  
megküldjük a gazdáknak.**

**MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE**  
**Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám**

bombáját, lövi ki revolverét, rendesen a köztársaság ártatlan elnökének szánva.

Most Fallières az elnök, neki irányozta hát golyóját az Avenue Marignyn egy elkeseredett ember, mikor a nagy katonai csapatszemlére volt hazatérőben. Szerencsétlenség nem történt, sőt körülbelül már azt is tisztába hozták, hogy a fák körülbelül már azt is merénylő. Nem lehetetlen, hogy örült az istenadta, mert szörnyű titkolódzása és zavaros feleletei arra vallanak.

Részletesebb tudósítás a következőket mondja a merényletről: Midőn Fallières elnök kíséretével az Elyséebe való visszautaztában az Avenue Marignybe ért, egy nyilván elmezavart egyén két revolverlövést tett. Senki sem sérült meg. Az illetőt letartóztatták. A rendőrségi prefektura kijelenti, hogy az illető egyén az elnök kocsijától 150 méternyi távolságban a levegőbe lőtt. E közben megállott a köztársasági elnök fogata és kíséretének egyik tisztje azt kezdte az elnöktől, vajon megsebesült-e. Az elnök szilárd hangon azt felelte neki, hogy semmi baja. Az elnök néhány perccel később az Elyséeben volt.

Más hírek szerint az az ember, aki Fallières elnöknek a csapatszemlére való visszatértekor a levegőbe lőtt, azonos egy, a tengerészeti lajstromba beírt Maille Léon Marie nevű személylyel, aki a legutóbbi éjjel Rouenből érkezett ide. Maille először a haditengerésznél, majd a kereskedelmi tengerésznél szolgált. Kijelentette, hogy sem az elnökre, sem másra nem akart löni, hanem magára akarta vonni a közfigyelmet. Több perben elvesztette egész vagyonát és nyomorba került. Azt hiszik, hogy Maille üldözési mániában szenved.

A merénylet után az elkeseredett nép rá akarta magát vetni a merénylőre, de a rendőrök, akik csakhamar segítséget kaptak, megmentették őt a nép dühétől. A merénylőt elvitték a rendőrbiztoshoz, aki azonnal kihallgatta. A merénylő megtagadott minden fölvilágosítást és a rendőrbiztosnak minden kérdésére csak ezt felelte:

— Csak a vizsgálóbíró előtt fogok beszélni. Nagyon fontos leleplezéseket kell tennem s azt akarom, hogy a vizsgálóbíró ezeket a köztársaság elnökével közölje.

A rendőrbiztos tovább faggatta, de a merénylő ezt felelte neki:

— Ez olyan dolog, amely csak engem és a kormányt érdekel. Aljas cselszövésnek lettem az áldozata és ellen-ségeim aljasságát nem tudtam tovább elviselni.

Ugylátszik, hogy a merénylő elmezavart és üldözési tévelyben szenved.

### Japán-amerikai bonyodalom.

A japán-amerikai bonyodalom nap-nap után mindjobban elmérgesedik. Mialatt ugyanis amerikai és japán államférfiak barátságos poharazás közben biztosították egymást a két nagyhatalom békés hajlandóságáról és

barátságáról, San-Diegó-erőd közelében egy áruhába bujtatott kémkedő japán katonatisztet fogtak el. Tudjuk, milyen nagy szerep jutott az orosz-japáni háború idején is a japánok felülmulhatatlan kém szolgálatainak s mennyi veszedelmet rejtegetett ez az oroszokra nézve. Amerikai lapok már azt írják, hogy az Egyesült-Államok területe, elsősorban Kalifornia s a keleti partvidék el van árasztva japán kémekkel s e híradások nyomán a lakosság valósággal fel van bősztülve az ott tartózkodó japánok ellen. Akár minden órában is kitörhet a japán pogrom s hogy Tokióban efelett szemethunyni nem fognak, az bizonyos. Viszont az amerikai kormány sem térhet napirendre az olyan súlyos eset felett, mint a sandiegói kém, akit tetten értek, amint az erődítményeket másolta s akinél száz és száz stratégiai felvételt találtak.

Az Egyesült-Államok hivatalos körei ugyan azt a jelszót adták ki, hogy a Japánországgal való viszony a lehető legjobb, de ezzel szemben az összes ujságok táviratai konstatálják, hogy egy állítólagos japán kémnek letartóztatása az Egyesült-Államok összes köreiből nagy elkedvetlenedést keltett, sőt Szan-Diegóban olyan lett a helyzet, hogy a legnagyobb aggodalomra ad okot és minden pillanatban várható az ottani japán telep megtámadása. Szan-Diegóban a japánok, akikhez a környékbeli ültetvények japán munkásai is csatlakoztak, komolyan gondolnak arra, hogy védelmi állapotba helyezkedjenek és hogy a hatóságok segítségével vagy anélkül ellenállást fejtsenek ki a csöcselék támadása ellen. A szandiegói esetről csak nagyon kevés és többnyire megbízhatatlan részlet lett ismeretes. A letartóztatott japánról szóló jelentések is nagyon eltérnek egymástól. Csak az látszik bizonyosnak, hogy épen tetten érték, amikor a szandiegói erődítéseket lerajzolta. A washingtoni kormány utasította a szandiegói erődítések parancsnokát, hogy a japán embert egyelőre fogva tartsa és várja a középponti kormány további utasításait. Azt mondják az amerikai lapok, hogy az állítólagos kémnél fontos erődítéseknek több száz fotografiáját és rajzát, továbbá a kikötőben elhelyezett robbanó aknák terveit megtalálták. Egyelőre kevésse megbízhatónak látszanak az ujságok többi hirei. Szan-Diegóban a fehér lakosság között óriás mértékűt ölt az izgatottság s az amerikaiak nagy tüntetésre készülnek a japánok ellen. Másrészt az izgatottság a japánok között is terjed és az ültetvényeken dolgozó japánok ezrivel tódulnak a városba, hogy az amerikaiak esetleges támadását visszaverjék. A kormánykörök attól félnek, hogy abban az esetben, ha a szan-diegói amerikaiak nem tanúsítanak tartózkodást, oly bonyodalom keletkezhetnek, amelyeknek következményei beláthatatlanok. Sokan azt hiszik, hogy azok a japán cselédek, akiket különösen a katonai hatóságoknál és katonatiszteknek alkalmaznak, japán kémek, akik a tokiói kormány szolgálatában vannak.

### MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

**Budapest (Központi Vásárcsarnok)**  
Igazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.  
Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű ELEMICZIKKÉT. Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése.

**A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.**

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek!  
Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

## • SZÖVETKEZETI ÉLET •

### A somogyi hitelszövetkezetek.

A somogymegyei hitelszövetkezetek szövetsége mostanában tartotta meg az évi közgyűlését. Pallavicini Ede örgróf megnyitó beszédében utalt a szövetség fennállásának 10 éves fordulójára, fölidézte Károlyi Sándor gróf emlékét, aki az alakuló közgyűlés elnöke volt. A tíz év előtt elhintett mag termékeny talajra hullt, sikerült a szövetkezeteket az egész megyében elterjeszteni. Önérzettel mutathat rá, hogy Somogyot a hitelszövetkezetek dolgában példaként emlegetik országszerte. A nagy eredmények dacára azonban nem tartja még sem alkalmasnak az évfordulót arra, hogy a mozgalom vezetői már pihenést tartsanak munkájukban. Sok még a megoldásra váró föladat. A kisbirtokosság személyi hitelét tovább kell fejleszteni, hogy a kisbirtokos üzemébe kellő nagyságú tőkét tudjon befektetni, csakis ily módon teheti belterjessé gazdálkodását, így állhat meg a nap-nap után erősülő világversenyben. Sok föladat vár a szövetkezetekre a termelés és értékesítés szervezésében is, ezért nem szűnő munkásságra buzdítja a szövetkezetek vezetőit.

Tíz esztendő fejlődését és tevékenységét a következő számok igazolják: A megalakuláskor csak 22 szövetkezet dolgozott a vármegye területén 3634 taggal és mindössze 47 község tartozott a hitelszövetkezetek kötelékébe. A mostani 117 szövetkezet nem kevesebb, mint 23.727 tagot számlál és 240 községet vont be működési keretébe.

A hitelszövetkezeti szövetség első két évében nem készítették fejlődést feltűntető kimutatást. A harmadik évtől kezdve azonban igen. Ennél fogva módunkban van egy kis összehasonlítást tenni, miként állott a hitelszövetkezeti ügy Somogyban nyolc esztendővel ezelőtt és hogy áll most. Az 1899-ik év végétől, a múlt esztendő végéig a működő szövetkezetek száma 53-ról 115-re, tagjaik száma 9608-ról 23,564-re, az üzletrészek száma 25799-ről 51043-ra, az üzletrészek értéke 1.289,950 koronáról 2.554,768 koronára, a befizetett üzletrész értéke 511,723-ról 1.549,085 koronára, az összes elhelyezett kölcsön 1.716,633-ról 7.302,521 koronára, a takarékbetét 253,618-ról 2.814,809 koronára, a tartalékalap 17,936-ról 166,599 koronára szokott fel. A szövetkezetek akkor 5012 korona értékű központi üzletrész birtokában voltak, a tavalyi kimutatásban

pedig-e címen 64,321 korona szerepel. Az igénybe vett összes központi hitel 8 évvel ezelőtt 877,254 korona volt, a múlt évi ellenben 2.803,199 korona.

Az egész sorozatban évről-évre megtaláljuk azt az erőteljes fejlődést, mely gondosan és körültekintően irányított eszmék sajátsága. És látjuk a fentiekből, nem tekintve a milliókra menő befektetések révén keletkező, minden esztendőben megújuló jövedelem-többletet, hogy a somogyi hitelszövetkezeti tagok tiz esztendő félretett gyümölcsként, üzletrészekben, takarékbetétekben és tartalékalapokban, megtakarítottak négy és háromnegyed milliónyi hatalmas összeget.

### Az északkeleti vármegyék hitelszövetkezetei.

Az északkeleti vármegyék hitelszövetkezeti szövetsége most tartott közgyűlésében György Endre elnök, akinek nagy része van abban, hogy a Szövetség fényes eredményeket ért el, rámutatott arra a szerepre, amelyet a szövetkezetek betöltenek s vázolvva azoknak hatását, találóan jegyezte meg, hogy habár a szövetkezeteknek tiltva van a politizálás, mégis nekik kell megcsinálni azt a politikát, mely hivatva lesz biztosítani a nép általános jólétét. Azon reményének adott kifejezést, hogy a szövetkezetek közre fognak működni abban, hogy a pusztulásnak indult középosztály helyében egy erős új középosztály sarjadjon.

A jelentés számadatai meggyőző bizonyítékai annak a fejlődésnek, a melyet a Szövetség fennállása óta elért. Míg 1901-ben a Szövetség kötelékébe tartozó 3 vármegyében csak 54 hitelszövetkezet működött, 1906-ban ezek száma 122-re emelkedett, amelyek a következőképen oszlottak meg: Szatmármegyében 50, Szilágyban 44 és Ugocsában 28 hitelszövetkezet sietett a kisemberek segítségére. 1906-ban a tanítók kezdeményezésére 15 hitelszövetkezet alakult. Kiskolcsón, Terepen, Krasznán. Kispeléken, Kisgércen, Szilágy-Főkeresztúron, Penészleken, Avasfelsőfaluban, Tyukodon, Somlyóújlakon, Komlódfaluban, Csekében, Vetésben és Alsóberekszón.

A Szövetség területén levő 122 hitelszövetkezet működési köre 324 községre terjed. Tagjainak száma 24.054, az üzletrészek száma 37.511, értéke 1.871.000 korona. A szövetség az elmúlt évben 334 ügyet intézett el. Takarékbetétek összege 1,328.512 kor., jelzálog és földkölcsönök értéke 324.558 kor. A tagoknak nyújtott kölcsönök átlagát tekintve Szatmármegyében esik 1 tagra 241 kor., Szilágyban 226 kor. és Ugocsában 222 korona. A szövetség a központtól 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> millió koronát

**LOKOMOBILOK, GŐZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,  
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,  
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.



**MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**



**A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST**

vett igénybe, amely a kiosztott kölcsönöknek 60%-át teszi. Ezenkívül a szatmármegyei hitelszövetkezetek által nyújtott összeg a kölcsönösszegek 48%-át, a szilágymegyeieké 39%-át és az ugocsamegyeieké 36%-át teszik ki. A megtakarítás tagonként, üzletrészek és takarékbetétekben Szatmármegyében 137, Szilágyban 70 és Ugocsában 77 kor. A Szövetség kötelékébe tartozó összes szövetkezetek vagyona 6,312.935 korona, tiszta nyereségy 74.611 korona.

Az ügy állását bemutatják a következő adatok. 1906. dec. 31-én a legtöbb tagja: 613 az ördögkúti szövetkezetnek volt. A legtöbb üzletrész Kőkényesden: 1101. Legnagyobb a hitelezés Szilágy-Somlyón: 192.951 korona. Legtöbb takarékbetét van Kraszna-Béltelken: 127.923 kor. A hitelszövetkezetek közül kitűnik az avasúvárosi, amelynek a legtöbb tényleg befizetett üzletrésze 36,270 koronára rug s amely 3053 koronával a legnagyobb tiszta nyereséget érte el. Legnagyobb tartalékalapja van a túrterebesi hitelszövetkezetnek, vagyis 5454 korona.

**Szövetkezeti érdemek jutalmazása.** A Magyar Gazdaszövetség elhatározta, hogy nagynevű alapítója, Károlyi Sándor gróf kezdeményezéséhez híven, az idén saját erejéből folytatja azon férfiak jutalmazását, akik szövetkezeti téren hosszabb idő óta eredményes és kiváló működést fejtettek ki. Kéri tehát a szövetkezetek és gazdakörök vezetőit, hogy a Gazdaszövetség címére, legkésőbb júl. 31-ig juttassák el azon derék férfiak folyamodását, akiket jutalomra érdemesnek találnak. A pályázók közül öten száz-száz korona jutalomdíjban, a többiek pedig elismerő diszoklevélben részesülnek. Hisszük, hogy derék szövetkezőink a méltó elismerés kifejezésére s nem az anyagi jutalomra fektetik a fősúlyt. A legédesebb jutalom ugyanis az, amelyet a hazafias kötelességek önzetlen teljesítésének öntudata nyújt.

**Óraiparfejlesztés szövetkezeti alapon.** A magyar óráiparosok két esztendő előtt alakították meg a Magyar Óraipari Termelő Szövetkezetet abból a célból, hogy a kiképzett magyar munkások bevonásával itthon állítsanak elő ingás órákat, a melyekért még mindig jelentékeny pénz vándorol ki Ausztriába és a vám-külföldre. A terv életrevalóságát igazolta, hogy Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a legmesszebbmenő támogatást adta a szövetkezetnek és ezzel az állami támogatással biztosította a gyár megteremtését. Az előmunkálatok már olyan előhaladott helyzetbe jutottak, hogy a gyár a jövő év tavaszán okvetetlenül üzembe lép, mert erre az időre a felszerelő és berendező munkálatokkal teljesen elkészül a szövetkezet. Miután a szükséges alaptőke teljes egészében nincs együtt, a szövetkezet igazgatósága most a kereskedőkhöz fordul és azokat is fölkéri, hogy a maguk erejével segítsék elő ezt az ipari alapítást, a mely a magyar kereskedelmet folszabadítja attól, hogy osztrák vagy egyéb külföldi gyártmányokat hozzanak be. A szövetkezeti iroda az Országos Iparegyesület helyiségeiben készséggel megadja a kívánt fölvilágosításokat bárkinek.

**A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.**

## • MI UJSÁG? •

**Adakozzunk Kossuth Lajos zugligeti emlékművére.** A mult század harmincas éveiben, — amikor eleink a most lezajlott alkotmányos küzdelemhez sokban hasonló harcot vívtak alkotmányunkért — a törvénytelen kormány az országgyűlés jóváhagyása nélkül rendelte el az ujoncozást és az adószedést. — *Kossuth Lajosnak*, ki akkor teremtette meg a magyar politikai sajtót, — a „Törvényhatósági tudósítások“-ban írt hatalmas hírlapi cikkei ellenállásra ébresztették a vármegyéket és irányították a nemzet politikai harcát alkotmányáért. Kossuth ekkor, 1837 tavaszán, a Zugligetben lakott, a „Disznófő“ mellett levő, most Haggemacher-féle telek helyén, hogy megrongált egészségét helyreállítsa. Május 5-én éjjeli 2 órakor megjelent nála. Eötvös József ügyész negyven dragonyossal; elfogták és a budavári helyőrségi börtönbe vitték, hol három évig maradt bebörtönözve. A „Törvényhatósági Tudósítások“-at pedig a katonai hatalomra támaszkodó kormányzat beszüntette. Kossuthot a nemzeti ellenállást vezető hírlapi cikkeiért fogták el és vetették börtönbe. — Ennek a történelmi mozzanatnak jelentőségét fölbecsülni épp ennek a kornak magyar nemzeti társadalma tudhatja leginkább, mely a közelmult események világításában láthatta meg, hogy a szabadsajtó minden alkotmányos küzdelemnek hatalmas és talán legfontosabb fegyvere, mit minden idők reakciója igyekezett a népek kezéből kicsavarni. Ennek a vezérlő gondolatnak és Kossuth Lajos történelmi nagyságának méltánylása, nemkülömben a székesfőváros I. kerületének területén lejátszódott történelmi esemény iránti kegyeletos érzése vezette az I. kerületi Szabadszabópolgári Kör arra, hogy társadalmi mozgalmat indítson, melynek célja: Méltó emlékművel megjelölni a Zugligetben azt a helyet, hol Kossuthot elfogták. Álljon ott az emlékmű és hirdesse Kossuth Lajos nagyságát, a szabaddá lett sajtó megbecsülését és a nemzet kegyeletét! Mi is megindítjuk ezennel lapunk útján a gyűjtést bezárólag f. é. szept. 1-ig és a beérkezett adományokat hírlapilag nyugtázzuk, legyen az adomány bármily szerény is.

**Árpád-ünnep Ungvárott.** Az ungvári Közművelődési Egylet elhatározta, hogy Árpád halálának ezredik évfordulóján az egész vármegye intelligenciájának bevonásával, szeptember elején nagyszabású emlékünnepelet rendez, melynek jövedelmét a Dayka-szobor alapja javára adja. Az ünnepély iránt megyszerte nagy az érdeklődés.

**Rudolf trónörökös szobra.** Az Uránia tudományos egyesület, amelynek a boldogult Rudolf trónörökös védnöke volt, szobrot állít a néhai trónörökösnek a fővárosban. A szobor, amelyet Ligeti Miklós mintázott, nemsokára kikerül az ércöntőből s a Városligetben, a Stefánia-út mentén fogják fölállítani. A szobrot őszszel fogják leleplezni. Az ünnepen a király is képviselteti magát.

**Az aradi Kossuth-szobor.** Aradról írják nekünk, hogy a Kossuth-szobor szűkebb pályázata ügyében már döntött a zsűri. Az első díjat és a kivitellel való megbízást Margó Ede és Pongrác Siegfried terve nyerte el. A kivitel költségeire 70.000 koronát irányoztak elő.

**Kitüntetett életmentők.** A király Kutassy László uradalmi ellenőrnek, Filó Lajos és Szapper György veszprémi tűzoltóknak, Karl F. Márton lugosi lakosnak, emberéletének saját életük veszélyeztetésével véghezvitt megmentése alkalmával tanúsított bátor magatartásuk elismerésül, továbbá Stein Ármin Poprád városi irnoknak, saját élete veszélyeztetésével véghezvitt életmentés alkalmával tanúsított bátor magatartása elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

**A pécsi kiállításról.** A pécsi országos kiállítást az idegenek egyre fokozódó érdeklődéssel látogatják. Minden vonat zsúfolva érkezik Pécsre és az idegenek kifogástalan elhelyezést találnak és a legnagyobb elragadtatással hagyják el a kiállítást. A kiállítást eddig több, mint 30000 ember látogatta, nagyobb szám, mint amelyet eddig bármely vidéki városban rendezett kiállítás elért. A kiállítás október 10 éig lesz nyitva. Szeptember elején a kiállítás fővédnökei Frigyes főherceg s Izabella főhercegasszony újból meglátogatják a kiállítást. Bánffy Dezső báró családjával a mohácsi csatamezőt megtekintve, meglátogatta ismét a kiállítást, továbbá a csapatszemlére odaérkezett Üxküll-Ghillenband Sándor gróf hadtestparancsnok is megtekintette a kiállítást.

**Aratósztrájk.** Az egri főkáptalan tulajdonát képező és Tisza-Polgár községhez tartozó Folyás, Basa, Nagyszög és Toka tanyákon aratósztrájk ütött ki. Eddig 250 pár arató lépett sztrájkba. — Sopronkeresztúron nem az aratók léptek sztrájkba, hanem az összes gazdasági cselédek. A sztrájkolók bérfelemelést, kollektív munkaszervezést és a munkaidőnek reggel 6 órától este 6 óráig való megállapítását követelték.

**Petkov gyilkosát kivégezték.** Petkov bolgár miniszterelnök gyilkosát, Petrov Sándort kedden hajnalban kivégezték. Az elítélt a vesztőhelyen bátran és nyugodtan viselkedett. A gyónás után kijelentette az államügyésznek, hogy neki voltak bűntársai, de ő azokat nem nevezi meg.

— Ha tudják, találják meg őket, — mondta — én nem akarok már senkit sem szerencsétlenségbe dönteni.

A haditörvényszék ítéletének fölolvása után Petrov fölkiáltott:

— Oh milyen rettenetes dolog ez uraim! — és az akasztófához ment.

Petkov miniszter gyilkosát háromnegyed 5 órakor végezték ki a szófiai központi fogházban. Petrov az ítéletet nyugodtan fogadta. Az éjet álmatlanul töltötte és ismételtlen sajnálkozásának adott kifejezést afelett, hogy a gyilkosságot elkövette. Mielőtt utolsó útjára indult volna, kérésére ellátták a halotti szentségekkel. Azután megkávézott és nyugodtan a vesztőhelyre indult. Miután az orvosok megállapították a halál bekövetkezését, a holttestet koporsóba tették és kiszállították a temetőbe.

**Öngyilkos miniszteri tanácsos.** Feltűnést keltő tragédia játszódott le vasárnap a fővárosban. Egy köz-tiszteletben álló öreg úr, a kereskedelmi minisztérium egyik volt főhivatalnok, Lóskay Miklós nyugalmazott miniszteri tanácsos öngyilkos módon vetett véget életének. A kereskedelmi minisztérium budai palotájának negyedik emeletéről a földszintre ugrott, ahol agyonzúzta magát. Az öngyilkosság okát nem tudják.

Lóskay Miklós, aki előkelő családból származott, a székesfehérvári cisztercita gimnáziumban végezte tanulmányait. Megszerezte a mérnöki diplomát, azután hamarosan a kereskedelmi minisztériumba került. Nagy szorgalommal és tudással dolgozott, s szépen haladt előre. Főlebbvalói megbecsülték, kartársai szerették. Szépen haladt előre és főnöke lett utóbb a vasuti

műszaki osztálynak. 1892-ben ebben a minőségében nyugdíjazták, ő maga kérte a nyugdíjazást, mert akkoriban súlyos természetű idegbaj gyötörte. Lóskay Miklós akkoriban Pápára költözött s ott él degélt csöndesen. Olykor feljött a fővárosba meglátogatni rokonait és ismerőseit. Néhány nappal ezelőtt ismét Budapestre jött egy nőrokona látogatására. A budai Fiume-szállóban bérelt lakást s már szombaton fölment a minisztériumba. Nem tért be egyik hivatalos szobába sem, csak a folyosókon járt-kelt, látták a negyedik emeleten is. Ugy látszik, már akkor foglalkozott a gyilkos tervvel, de nem hajtotta végre, mert mindenfelé sokan jártak. Vasárnap néptelenebb volt a minisztérium palotája. Lóskay dél-előtti tizenegy óra tájban jelent meg ismét. Fölment a negyedik emeletre. Ott a lépcsőházban a karfára akasztotta kalapját, mellé támasztotta esernyőjét, azután a karfán keresztül a földszintre vetette magát. A zuhanásra sokan odafutottak s az első percben azt hitték, hogy még él az öreg úr, mert semmi külső sérülés sem látszott rajta. A mentők, amikor megérkeztek, konstataáltak, hogy Lóskay nyakcsigolyáját törte és nyomban meghalt. Az életunt min. tanácsosnál levelet találtak, amelyben azonban öngyilkosságának okáról nem tett említést, csak ezt írta:

Értesítsék halálomról öcsémet, Lóskay Gábor tábornokot Kassán és Sopronban Lóskay Bekény bencésrendi házfőnököt, bátyámat.

A halottat a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Az öngyilkosság híre nagy részvétet keltett a minisztérium és az elhunyt ismerősei körében.

**Brankovics György patriarka becsületsértési pere.** Abban a becsületsértési perben, melyet Brankovics György patriarka a kongresszusi választmány azon tagjai ellen indított, kik ellene a számadásokból folyólag a rosszaló határozatot hozták, a zágrábi semmitőszék a karlócai járásbíró helyett a mitrovicai járásbírósgót delegálta. A mitrovicai járásbírósg e per tárgyalására június 29-ikére tűzte ki a határnapot.

**Botrány egy szociálista gyűlésen.** A budapesti szociáldemokrata munkások a múlt héten három gyűlést rendeztek a hágai békekonzferencia és a дума feloszlata dolgában. Az óvoda-utcai gyűlés „tiltakozása” nem ment végbe valami simán. Mielőtt bezárták volna a gyűlést, az emelvényre felállott egy Berger Dezső nevű betűszedő s kijelentette, hogy beszélni akar. Az elnökség nem akarta megadni neki a szót, mire Berger előbb igazolta, hogy szervezett munkás, majd haragosan kiáltotta feléjük:

— Maguk szociálisták? Maguk elvtársak? Így tisztelik a szólásszabadságot?

Nagynehezen szóhoz jutott Berger. Beszéde elején elmondta, hogy ő mindenkor jó szociálista volt, kész arra, hogy késhegyig menő harcot folytasson a munkásság érdekében. Azután kijelentette, hogy a pártvezetőség bután intézkedett, amikor Teszársz Károlyt küldte ki a gyűlés szónokául, aki nemhogy szociáldemokrata módon, hanem még magyarul sem tud beszélni. Azután a párt ellen fordult:

— Teszársz azt mondta, hogy a hágai konferencia komédia. Hát ez a gyűlés nem komédia? Csinál a magyar szociálista pártvezetőség mást, mint komédiát? Az összegyűlt tömeg erre ellene fordult s a rendőrtisztviselő végül eltávolította Bergert a teremből. Ezután a gyűlés csendben szétoszlott.

**Viperamarás.** Ács Lajos csekei ev. ref. lelkes 17 éves Béla nevű fiát a mezőn egy keresztes vipera megmarta. A fiút azonnal a fejtárgyarmati kórházba szállították. Állapota életveszélyes.

## • GAZDASÁGI DOLGOK •

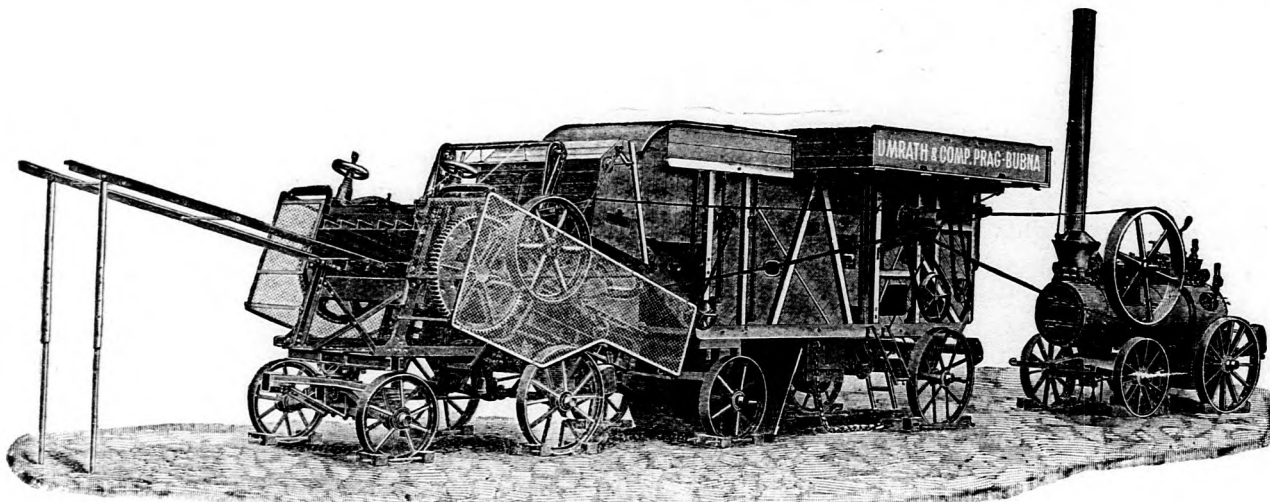
### Gépek a mezőgazdaság szolgálatában.

A fokozott mértékben emelkedő kivándorlás, amely romboló hatását országszerte érezteti, rákényszeríti a gazdaközöniséget, hogy mind nagyobb mértékben vegye használatába a gépmunkát, amely a külföldön már mindenütt el van terjedve. A mezőgazdaságilag is fejlettebb nyugati államokban már évek óta áttértek a gépekkel való gazdálkodásra, mert belátták, hogy míg egyrészt olcsóbb munkát végez, mint a kézierő, másrészt pedig sokkal megbízhatóbb, amennyiben a gazdának bármikor rendelkezésére áll, nincs kitéve a gazda annak, hogy egy-egy izgató beszédének hatása alatt ott hagyják munkásai és gabonája kiperegjen vagy odaverje az eső. Szóval a gépek használatával a gazda függetlenné teheti magát a munkásoktól. És amint tudjuk, ez nagy

ségű, jó földdel vagy erősen megrothadt trágyával, még pedig legjobb azt őszzel elvégezni.

Ha a talaj megülepedett, akkor felállítjuk a védőkerítést. Ültetés céljaira használjunk 2 vagy 3 éves növényeket. A további eljárás a következőkből áll. Hogy az ültetés elég sűrű legyen, az erőteljes növények gyökereit ültetés alkalmával megmetszük és jól beiszapoljuk; ha az árok teljesen meg van töltve földdel, akkor 6—8 centiméterre a föld felett elmetszük őket. Az első esztendőben a talajt mindig lazán és gazmentesen tartjuk, minden mutatkozó hajtást eltávolítunk gondosan, csak az egyiket, a legerősebbiket hagyjuk meg.

Következő tavasszal ezt a hajtást szorosan a föld mellett a legközelebbi növény felé hajlítjuk és a hajtás végét ott, ahol a közelebbi növényen túler, a földbe ássuk. Ha a hajtás végének beásásával még nem fekszen elég szilárdan, akkor alkalmazzunk két ágakból keresztalakulag bedugott fadarabot vagy kampót, hogy a hajtás végét velük szilárdan tartsuk. Azután vesszük a legközelebbi hajtást, ugyanabban az irányban meghajlítjuk, mint az elsőt, a következő növény felé és így tovább.



Gőzesplőkészlet sima szalmasajtóval és törekelevátorral.

előny, gazdáink is okultak a mult esztendő példájából és most mind nagyobb mértékben igyekeznek gépeket beszerezni.

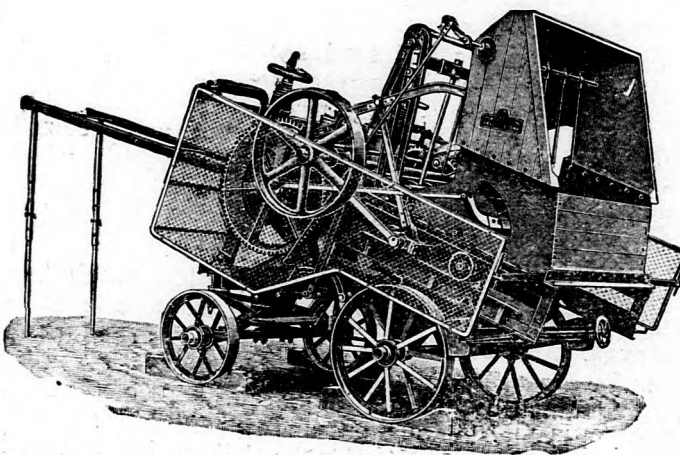
Mellékelt képeinken egy arató, egy kaszálógépet és egy szalmasajtót mutatunk be, továbbá egy gőzesplőkészletet szalmasajtóval felszerelve, amelynek az a nagy előnye van, hogy míg egyrészt feleannyi emberi munkaerő kell a szalma elrakásához, az összesajtolt szalmát kisebb helyre lehet elraktározni, későbbi kezelése is jóval könnyebb, úgyszintén a szállítás is.

K. J.

### Élő sövény.

Ha azt akarjuk, hogy az élő sövény megfeleljen rendeltetésének, akkor az első három évben ideiglenes védősövényt kell alkalmaznunk, olyformán, hogy négy méteres távolságban egymástól oszlopokat állítunk fel és ezeket dróttal kötjük össze, hogy emberek vagy nagyobb állatok átjárását megakadályozzuk.

Bármilyen növényt alkalmazunk élő sövényül, előzetesen elegendő módon elő kell készíteni a talajt. Forgassuk meg a talajt, amelyre a növények kerülnek, 60 centiméter mélységre és ugyanoly szélességben és eközben keverjük a talajt, különösen ha gyenge minő-



Szabadalmazott sima szalmasajtó.

irányban 40 cm. magasságban a talaj fölött meghajlítunk és fűzfavesszővel vagy spárgával összekötjük őket. A hajtások keletkezett keresztézése adja a talajon a sövénynek kívánt zárását és egyúttal sűrű rácsozatot is képez.

Ezzel a mesterséges kezelés be van fejezve és nem marad egyéb hátra, mint a sövényt évente kétszer a sövényollóval oldalt és felül megmetszeni, amikor is még egyes lazább helyeket az oldalhajtások odahajlítása és összefonása által megsűrítünk. Akkor azután már feleslegessé válik az ideiglenes védősövény.

G. T.

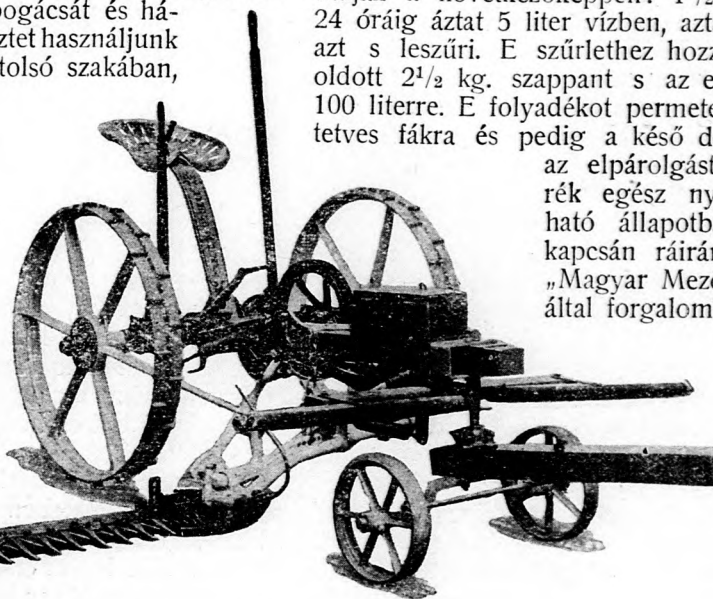
### Hogy kapunk jó tejelő teheneket?

Különös dolog, hogy a bika befolyása nemcsak a tej mennyiségére, hanem minőségére is nagyban érvényesül. A nőstény állatokat fiatal korukban is elválasztva kell tartani a bikáktól. Legjobb az állatokat a harmadik évben meghágnatni, úgy hogy a negyedik évben borjazzanak. Ilyen első születésű borjak adják a legjobb tenyészetet. Az ha kevesebb súlyt vetünk a test nagyságára és súlyára, hanem inkább a tejszolgalmányra, akkor az állatokat a második év végén, vagy a harmadik év elején hagyjuk leborjazni, azonban ezután nem vezetjük 18—20 hónapig a bikához és jó és helyes táplálás mellett legalább 12 héten szárazon hagyjuk őket állani.

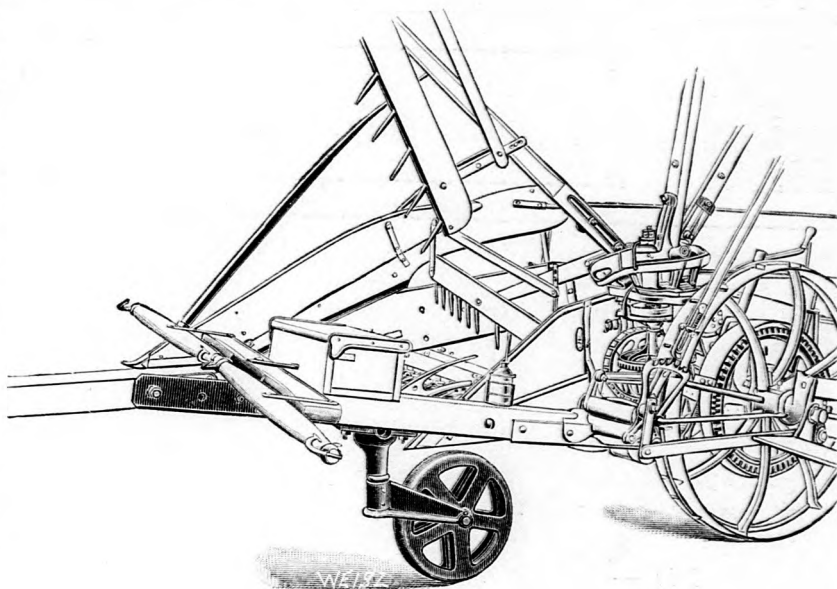
**Fiatal ökrök hizlalása.** Ha nem nagy gazdaságokban vagy szeszgyárakban hizlalunk ökröket, ahol a hizlalást egy-egy nagyobb terményág feletetése céljából üzzük, hanem a hizlalással csak kisebb mértékben foglalkozunk, gyakran felmerül a kérdés, hogy vajon mely anyagok azok, melyek legalkalmasabbak a hizlalás céljára s milyen mennyiségekben nyujtsuk azokat a hizlóknak? Fiatall ökrök hizlalására az első hat hétben, ezer kilogramm élősúly után számított arányban, naponként tíz kilogramm hereszéna, öt kilogramm réti széna, hat kilogramm szecska, ötven kilogramm répa, öt kilogramm kukoricadara vagy napraforgópogácsa és egy negyed kilogramm lenmagliszt elégséges tápanyagot nyújt. A második hat hétben ugyanannyi széna, here és répa mellett öt kilogramm szecska, hat kilogramm kukoricadarát vagy napraforgópogácsát és háromnegyed kilogramm lenmaglisztet használjunk fel naponként. Végre a hizlalás utolsó szakában, ugyanannyi széna, here és répa mellett, négy kiló kukoricadarát vagy napraforgópogácsát, három kiló darált zabot s egy kiló lenmaglisztet etessünk, a szecska helyett pedig korpát.

G. T.

**Hogyan lehet a vajat hosszú időn át eltartani?** A vidéki, falusi, tanyai lakosok, különösen kik városoktól távol



Kétkerekű rúdhordó taliga.



Mankóskeretű rúdhordó.

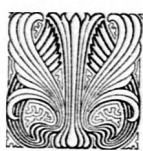
laknak, a tejet és tejterméket oly nehezen tudják értékesíteni, hogy gondoskodniuk kell a tejből származó vajnak megfelelő konzerválásáról. A vajnak legjobb és egyszersmind legegyszerűbb konzerválási módja, ha egy kilogramm súlyú vajba kávéskanálnyi közönséges konyhasót teszünk, azt jól összegegyúrjuk, azután egy keményfabödönbe, vagy befőttesüvegbe gyömöszölve, annak száját hólyagpapirossal bekötjük. Ily módon légmentesen elzárt vaj hónapokig eltartható a nélkül, hogy kellemes ízéből bármit is veszítene. Másik módja a konzerválásnak az, hogy a vajat 40—45 foknyi hőség mellett kiolvasztjuk, habját lefölozzük és ha felolvadt és tiszta, akkor hat órán át állni hagyjuk és hordóba szűrjük vászonruhán keresztül. A hordók anyaga lehetőleg keményfából legyen és légmentesen záródjanak. Ily módon a vaj éveken át eltartható, de jóval drágább, mint a sós, mert az olvasztásnál, lefölozésnél eredeti súlyából mintegy 20%-ot veszít.

M. G. L.

**Levéltetvek ellen.** A levéltetvek ellen a kvassia-forgács főzetét használják sikeresen. Készítik és használják a következőképpen: 1½ kg. kvassia-forgácsot 24 óráig áztat 5 liter vízben, aztán 1 óra hosszáig főzi azt s leszűri. E szűrlethez hozzákever 5 liter vízben oldott 2½ kg. szappant s az egészet felhígítja vízzel 100 literre. E folyadékot permetezővel juttatjuk a levéltetves fákra és pedig a késő délutáni órákban, hogy az elpárolgást kisebbítse. A keverék egész nyáron át romlatlanul, ható állapotban eltartható. Ennek kapcsán ráirányítjuk a figyelmet a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” által forgalomba hozott és a levéltet-

vek ellen is sikeresnek bizonyult Karoliúra és fecskendő-permetezőkre, melyekről szőlő- és kertmívelési árjegyzékük bővebb tájékoztatást nyújt. Rózsafák fiatal hajtásait azonban csak kvassiával kezeljük.

M.



## MULATTATÓ



### Aratás-vetés.

#### I.

Arat az ember: — hull a Kéve . . .  
Arany magvában újra téve,  
Melyekért fáradt, szenvedett:  
A hit, remény, a szeretet . . .

Arat a Halál: — hull az ember . . .  
Nyesi kór, éhszomj, harci fegyver.  
Felhozza vajon, mint magot  
A Föld, ha egyszer ráfagyott!! . . .

Arat az Idő: — hull a csillag  
A végtelenbe újra mint mag.  
Csiráztat, nőttet-e vajon  
Ily Földet, embert ujanon  
S gyomul kint, gondot, bút azon!! . . .

#### II.

Szánt-vet az ember: — hull a mag, hull . . .  
Bús rög alól majd egy smaragd újj  
Kinyulva mutat fel az égre:  
Kikél az ember, mint vetése,  
Hígyj és szeress, szeress remélve.

Vet Isten! — nőnek új világok . . .  
Növelnek szebb, és jobb világot  
És tőle ki csak veteget  
Hitet, reményt, szeretetet:  
Ott is, hol még szántástalan,  
Virágozik a Határtalan . . .

Petrus Jenő.

### Petőfi Pápán.

Petőfi életrajzában minden egyes epizód egy-egy jellemző vonás, amely a nagy költőt valamely oldaláról világítja meg. Bármily egyszerűnek is látszik a Petőfivel összefüggésben lévő esemény, mindig kellő érdeklődésre tarthat számot.

Egy szép őszi nap délutánján Petrovics kért bennünket, hogy menjünk ki a szabadba. Szombat volt, iskolai szünet. Együtt mentünk Petrovicscsal én, Petrics, Cserme István (utóbb bálványosi pap) és Pap Gábor, (a kollégium egyik első eminense, kit már diák korában felvettek a Huszár-gyerekek mellé nevelőnek Bécsbe; honnét szellemes leveleket írt az „Életképek“ és több fővárosi lapba. Később a teológiát végezvén, arácsi, majd litéri lelkész lett. (Ebből a szegény eklézsiából pedig bevonult Komáromba püspöknek). Velünk volt g Nagy Sándor, Kazay Lajos is.

Az úgynevezett Snampfel bolt előtt a piacon megvettük a sült gesztenyét. Petrovics megviselt köpönyegének zsebébe öntette, de bizony jó része kipotyogott e rossz zsebből. A piacról az Esterházy gróf kastélya mellett haladva, Petrovics kívánsága szerint kimentünk a park közelében levő Kálváriához, hol a hulló hárs- és gesztenyefalombokra melegen sütött az őszi nap. Meg kell itt jegyeznünk, gyakori tapasztalat nyomán, hogy a zord, hidegvérű fiu istenítette édes anyját.

Sokszor felsóhajtott:

„Haj, mit csinál most az én kedves jó anyám?“

Midőn ette a kofától vett pogácsát:

„Édes anyám, hej, hogyan sütötted te ezt . . .“

Nem egyszer tört ki belőle:

„Anyám, aranyos drágaságom, mit csinálsz te most? . . .“

S majdnem könny fakadt szeméből.

Mutatja ezt „Egy estém otthon“ című költeményének ez a strófája is:

„Mert mindenik tükör volt,  
Ahonnan láthatám:  
Hogy a földön nekem van  
Legszeretőbb anyám.“

Midőn már néhányszor végigjártuk a Kálvária „stációit“, Petrovics leterítette köpönyegét a sárga harasztra s így szólt hozzám:

— Sétáljatok csak, valamit jegyzek naplómbe . . .

Alig jártuk be párszor a sétautat a ragyogó nap melegében, megállított bennünket Petrovics e szavakkal:

— Egy költeményt írtam, aztán jól meghallgassatok ám, mert ezt a verset hazaküldöm az édesanyámnak. S elkezdte olvasni:

„Ideál!“

Melléje telepedtünk s áhítattal hallgattuk a gyönyörűséges költeményt, mely mindig fokozódik szépségében s egyik versszaka így szól:

„Jöjj le bájjaidnak szép gazdagságából,  
Jöjj egy pillanatra túlvilági lény!  
Jöjj, ez árva lét, hogy elfeledve legyen,  
Hogy szelid ölednek enyhe édenében  
Üdvözüljek én . . .“

Pap Gábor odaszólt a költőnek:

— Tudod Sándor, ez a költemény nem Pápára való; küldd el azonnal Vahotnak vagy Frankenburgnak. (Az első a „Divatlapot“, a másik az „Életképeket“ szerkesztette.)

Nagy Sándor pedig jó szavaló lévén, felugrott, elvette Petrovics kezéből a papirdarabot s elkezdte nagy páthosszal szavalni a verset, amely valamennyiünket lekötött és bámulatra ragadott.

A költemény csakugyan elment haza, a szülői házhoz. Képzeltük: hogy sírt örömeiben a szerető édes anyja!

A következő epizód nem Petőfivel esett meg, de szoros összefüggésben van a nagy költővel. Sárközy Miklós, ki utóbb Kaposvárott telepedett le mint ügyvéd s azután is számtalanszor megemlékezett Petőfiről, az öltözködéséről; valamint arról, hogy egy alkalommal szép összegű pénzzel is segíyezni akarta, de Petőfi haraggal utasította vissza az ajánlatot, mondván:

— Petrovics tud szegény lenni, de soha nem kér s érdem, szolgálata nélkül pénzt el nem fogad.

Egyik nyári estén Sárközy együtt vacsorázott családjával s éppen jó szerdahelyi borából kvaterkázott, mikor egyet nagyot dörrenik és a villám beüt az

— Te Pista! ez a villám olyan szelid volt, hogy tán nem is az égből jött, hanem Petőfi lelke volt Segesvárról!...

Ennyire szeretete Sárközy Petőfit.

Társaságokban drága hegedűjén csak azokat a dalo-



A görög király és családja.

ebédlőjébe, az asztalról lesöpri az ezüstneműt, aztán eltűnik a földben, nem csinálva semmi nagyobb veszedelmet.

Amint ezt meghallottam, azonnal hozzásiettem.

Sárközy már ekkor magához tért és így szólt hozzám:

kat sírta el, melyek a nagy író költeményeire voltak csinálva.

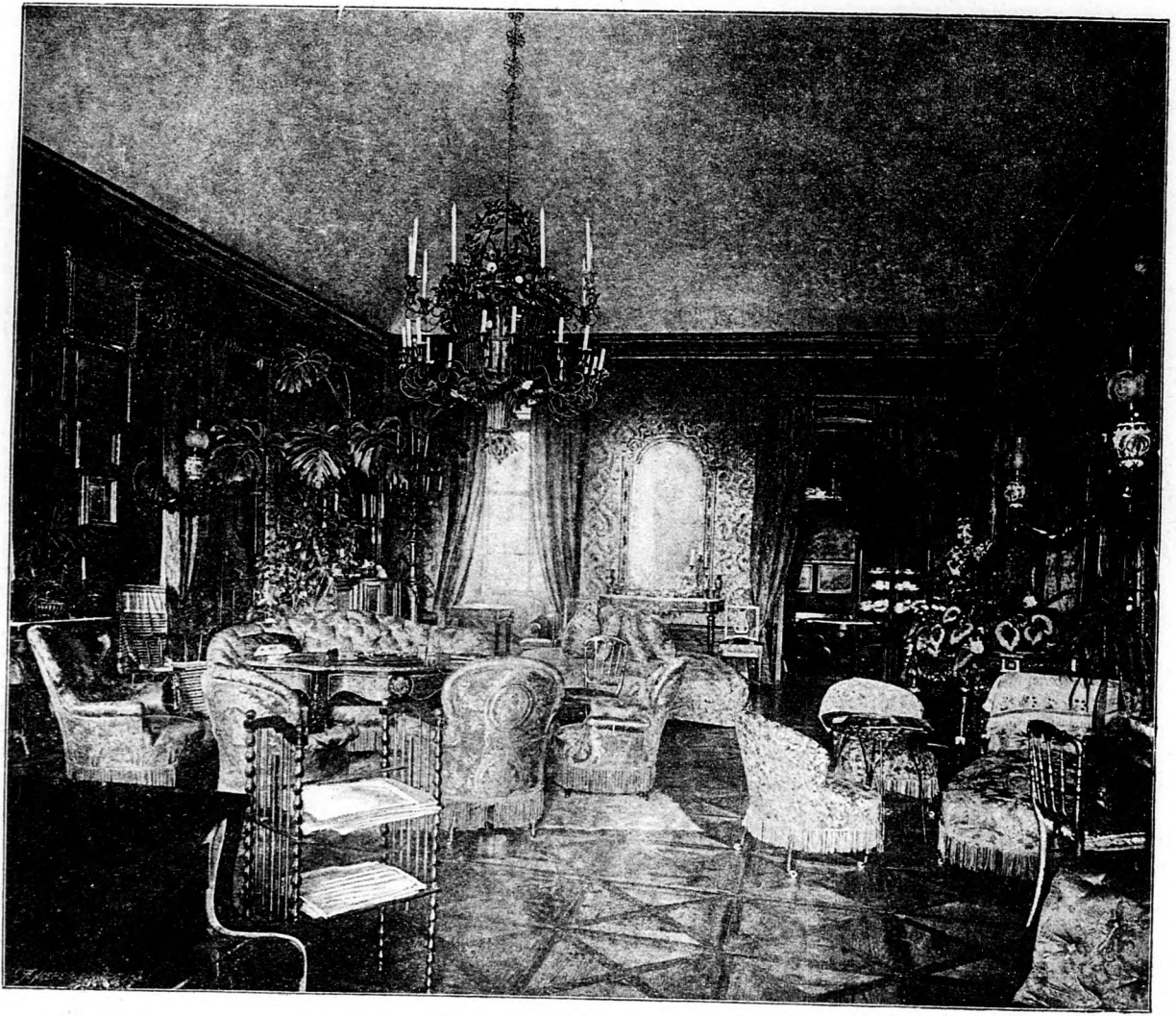
Mostanában a halhatatlan költőre vonatkozó emlékeket gyűjti a magyar nemzet. Aki tud ilyet, küldje hozzánk, mi eljuttatjuk a Petőfi-Múzeumba.

### Peking—párizsi automobilverseny.

Borghese olasz herceg és néhány társa vakmerő kísérletre vállalkoztak, arra, hogy gépkocsival Pekingből Párizsig megteszik az utat a nagy ázsiai sivatagon keresztül.

A fáradhatatlan utasok — a legújabb hírek legalább arra vallanak — nem vették számításba elég komolyan a szibériai rossz utak okozta akadályokat, s most az a veszély fenyegeti őket, hogy útjokat egyelőre félbe kell szakítaniok. Borghese herceg Itala gépe, mely a mongol fensík szirtes, köves, mocsaras talaján haladni bírt, s a Góbi-sivatag homokján száguldva rohant a

Erről a viszontagságos útról számol be Barzini legújabb távirata, amelyet Tomszk elhagyása után egy lovas hírnökkel küldött vissza Tomszkba. E szerint alig 50 kilométernyi ut után, egy erdőben a sárban megrekedtek. A gépkocsi hátsó kerekei egészen besüppedtek a sárba, s egy sereg erdei munkás fáradozott kiszabadításán. Az Italának immár ez a nyolcadik megrekedése, s utasai épen azért nem is veszik már tragikusan. Mégis Barzini kénytelen beismerni, hogy elindulásuk után most vett erőt rajta először a csüggedés. Azt hitték, hogy az eddig kiállott szenvedések és leküzdött akadályok után immár az út könnyebb része következhetik és most arról kellett meggyőződniök, hogy lépten-



Magyar főrangú urak otthona: Társalgó terem.

a kitűzött cél felé: a szibériai feneketlen sárban megrekedt. Egy rövid táviratban a minap már jelezték, hogy az Itala gép utasaival június 11-én Tomszkba érkezett. De amint Barzini a Corriere della Serának jelenti, emberfölötti küzdelmek árán tudták csak kicsikarni ezt az eredményt. Reggeli órákban indultak el Turnuta-Jeva faluból, de alig haladtak két versztnyire (2 kilométer és 133 méter) Khaldeyeva mellett a sár miatt meg kellett állniok. A feneketlen sárban úgy megrekedt a gépkocsi, hogy öt ló és harminc erős orosz paraszt erejére volt szükség, hogy az Italát fogságából kiszabadítsák és Tomszkba vontassák. Tomszkból másnap reggel Kolyán felé útrakeltek, s új erőt öntött az utasokba azt a tudat, hogy Tomszk után 57 kilométernyire immár 4000 km. távolságra lesznek Pekingtől.

nyomon újabb és nagyobb akadályok állják el útjokat. A gép folytonos javítása miatt sokat kellett vesztegetniök s a napi átlagos 200 kilométernyi utat már régen nem tudják megtenni s kérdés, vajjon a gép bármily erős legyen is, kibírja-e majd a roppant munkát, amelyre nem számíthattak előre. Nem is gépnek, hanem Jelkes lénynek tekintik az Italát s gondozzák, féltve óvják szerkezetét és bátorító szóval nógatják nehézségekben. Becézik, mint valami drága paripát. Hiszen már egy hónap óta hordozza őket hűségesen Acinszk városán hideg, esős időben haladtak keresztül s a Csulim folyón tutaj segítségével átkelve, alig haladtak egy mérföldnyire, amikor a gép ismét megfeneklett a sárban. Szerencsájükre egy lovas csendőrtiszt jött utánuk, aki vágatva lovagolt Marcinskbe segítségért. Egy óra

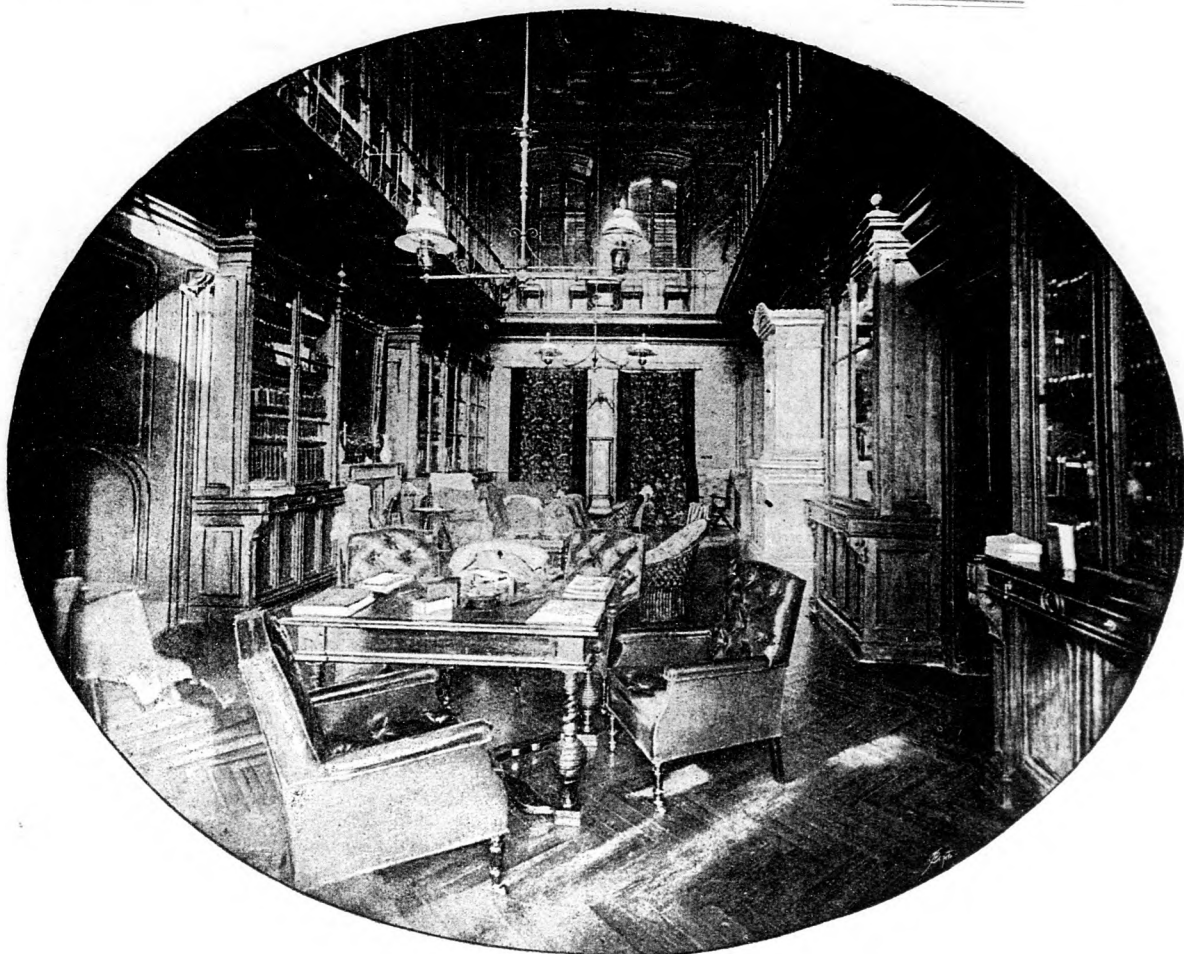
ten  
sok  
a g  
szíj  
és  
mé  
jelle  
E  
a g  
óva  
néh  
ügy  
útra  
is j  
hely  
vala

mulva egy csapat marcona csendőr érkezett a baleset színhelyére, majd munkásemberek deszkákkal és eszközökkel, amelyekkel aztán két órai megfeszített munka után kiszabadították az Italát. Érdekes, hogy ezt a gépkocsit eddigi útjában kínai kulik, mongolok, muzsikok, kozákok, csendőrök, öszvérek és lovak segítették előre. Ezután már jobb útra jutottak s gyorsabban haladtak előre.

Egy ízben a parasztok kucsmájukkal megállásra figyelmeztették őket, mert a patakon átfektetett hidat elvitte az ár; új pallót rögtönöztek s minden baj nélkül értek a tulsó partra. Így érkeztek 160 kilométernyi ut után Marcinskbe, hol a lakosság már a falu előtt várta őket. A prista arra kérte őket, hogy lépésben haladjanak keresztül a falun, hogy a nép jobban láthassa őket. Ám ez a kérés teljesen fölöslegesen bizonyult, mert a legjobb igyekezet mellett sem haladhattak volna gyorsabb

nyomban lesüpped. Az asszony nép különös félelemmel szemlélte a gépkocsit és azt hitte, hogy maga az ördög hajtja; csak úgy hányták magukra a keresztet. A férfinek már nem félt tőle, sőt szívesen elfogadta a segítség jutalmazásul kiosztott rubeleket is.

Már közel jártak Tomszk városához, amikor újabb baleset érte őket: az Itala megint megrekedt a sárban. Borghese herceg begyalogolt a három versznyire levő Turunta-Jeva faluba és csakhamar tíz muzsik négy lóval sietett a segítségükre. Este kilenc óra volt már, de a nap még fenn ragyogott az égen; óriás vörös korongjától mintha tüzet fogott volna az erdő koronája. Míg a muzsikok sűrű fejszecsapásokkal vágták ki az emelésre szükséges fatörzseket, addig az utasok tüzet raktak és körülvé a tűz fölött zakatoló fazekat, aggodalmak közt gondoltak a még hátralevő út esélyeire.



Magyar főrangú urak otthona: könyvtárszoba.

tempóban a rossz utak miatt. A sárban a kerekek sokszor akadályba ütköztek, s ilyenkor nagyot zökkent a gép, utasai majd kilódultak belőle; a málhákat tartó szíj és kötél el-elszakadt néha s bizony sok szerelvényt és podgyászt elhullajtottak útközben, de megállni mégsem mertek, mert a megállás itt megrekedést jelent.

Elképzelhető, hogy ebben a túlfeszített munkában a gépalkatrészei mennyire igénybe voltak véve s mennyi óvatosságra és gondozásra volt szükség. Oly mély volt néhol a sár, hogy állatok fulladtak bele. A lakosság úgy segít magán ilyenkor, hogy deszkákat fektet az útra egyik háztól a másikig, s hogy az úton szekerek is járhassanak, a sár tetejére faágakat és deszkákat helyeznek. Az ilyen útakon a könnyű talyiga és szekér valahogy csak átvergődik, de a gépkocsi súlya alatt

## KÉPEINKHEZ.

**A görög királyi család.** Görögországnak, a régi idők e nagy szerepel játszó országának uralkodó családját mutatjuk be mai képünkön. A görög királyi családnak mint a képen is látható, erőteljes izmos fiatal sarjai vannak.

**Magyar főrangúak otthonából.** Több képet közlünk már a magyar főrangú urak otthonáról. Most egy társalgó termet és egy könyvtárszobát mutatunk be remek butorzatokkal.

## APRÓSÁGOK.

Milyen a jó búza. A jó búzalisztnak legfontosabb alkatrésze, amely annak használhatóságát is a legnagyobb mértékben befolyásolja a siker, amelyet olyan módon határozunk meg, hogy pontosan lemért 20 grm. lisztből 10 grm. vízzel tésztát készítünk, azt letakarva, fél óráig állani hagyjuk s azután egy vékony vízszugáron tenyerünkön és ujjaink között egy szita fölött addig mossuk, míg csak a nyomkodás közben róla lefolyó víz egészen tiszta s nem mutat a tésztából kimosatott keményítő fejében zavarodást. A jóminőségű siker ruganyos és se nem lágy, se nem szakadós. Az új buzából készült lisztnak sikere rendszeren lágyabb a kellőnél, a régi liszt ellenben szakadós sikért szolgáltat. Mindakettő hibás. A lágy sikerű lisztnak a víz-fölvevő képessége kisebb, a szakadós sikerű pedig nem kél meg olyan jól, mint kellene, mert a kelesztésnél származó szénsavat nem képes visszatartani. Azáltal, hogy a kelletténél lágyabb sikerű lisztet megfelelő mennyiségű szakadós sikerű liszttel keverjük, belőle kifogástalan tésztát készíthetünk. A szakadós sikerű liszten és a lágy sikerű lisztben azonban más módon is tudunk segíteni, amely későbbben fog szóba kerülni. Sikértartalom tekintetében a magyar liszt, ha nem is a siker mennyiségére nézve, de annak minőségére nézve a világ összes búzáit felülmulja, mert vannak ugyan a magyar búzáknál jóval nagyobb sikértartalmu, különösen orosz búzák, de ezek a nagy sikértartalom éppen nem előnyösek, mert sok kenyeret lehet ugyan csinálni belőlük, de a finom sütemények készítésére egyáltalában nem alkalmasok.

## „AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság  
a szab. csztr.-magy. államvasút-társaság  
resiczai mezőgazdasági gépgyárának  
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!  
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag  
saját hámorainkból.



Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfeje.  
Pánczélaczél-kormánylemezek.  
Magasított aczél-ekfeje.  
Porvédő kerek.  
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró  
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú  
magyar gyártmány felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

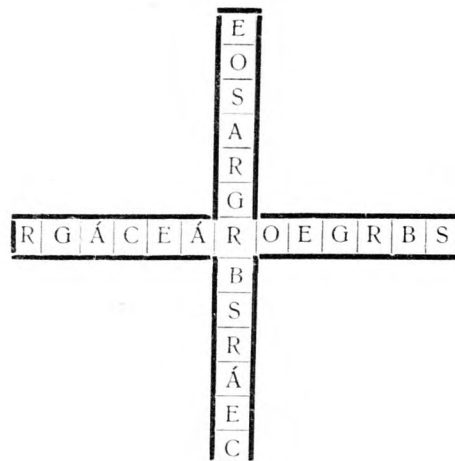
Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes  
talajmivelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egy-  
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,  
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosítá-  
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélezim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci ut 2.  
Sürgönyezim: „AGRARIA“ Budapest.

## Szélmalom-rejtvény.

Högelmann Vilmá-tól.



Megfejtési határidő 1907. augusztus. hó 5.  
A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.  
A „Független Ujság“ 28. számában közölt talány megfejtése

„Független Ujság.“

Helyesen fejtették meg: Görög József, ifj. Sarudy József, idsb Sarudy József, Perementzky József, Bakonyi István, Kis József, Kiss Lőrinc, Zolyomi János, Balogh Mihály, Fodor Teruska, Seres Ferenc, Pusztay Lajos, Kalmár István, Vörös József, Kürti Ede, Gabányi Ilonka Koháry Dezső, Szabó Ferenc, Darvas Mátyás, Kiss Illés, Kovács Eszti, Dömötör Jenő, Pintér László, Béres Ferenc, Orbán József, Sugár Imre.

A sorsszuzásnál Görög József nevét húztuk ki elsőnek, kinek egy érdekes könyvet küldöttünk.

## Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezele jelentése 1907 július 15.

## Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 70—150 K., vidéki borjúhús 120—140 K., sertéshús 100—140 K., szalonna füstölt 136—140 K., szalonna, olvasztani való 120—140 K., hárj 152—156 K., sertésszár 152—156 K. — Füstölt hús: (vidéki) kg.-ja 140—180 K., hazai sonka 140—2—K. szalám 400—440 K.

Baromfi-félék: — — — — — K., rántani való csirke 120—220 K., sütni való csirke 2—280 K., kacsa, hizott 440—6 K., lud, hizott 1220—14 K., pulyka, hizott — — — — — K. páronkint. Vágott hizott liba 150—170 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 150—320 K. kg.-ként.

## Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Búza 18—2050 K. Rozs 15—K-tól — — K-ig. Árpa 14—K-tól — — K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 1570—1570 K. Tengeri 12— — — — — K. Teavaj: (centrifugált) 180—220 K., főzővaj 110—160 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 8—24 fillér.

Tojás: bácskai 64—66 K., erdélyi apróbb áru — — — — — K. ládánként (1440 drb). Apadt — — K., meszes — — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 8—9—K., rózsá új 6—7—K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt — — — — — K., mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K.	2820	2720	2580	2480	24—	2320	21—	1920	1350
Takarmányvásár.	Régi széna 600—860 muhar 920—1040 zsup-szalma 680—700 40 alomszalma 400—500.								

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:

Rubinek Gyula,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Legjobb tejfőlőző a BALTIK

# BALTIK-SEPARATOR

nemcsak azért arat nagy sikereket és részesül mindenütt elismerésben, mert a legtökéletesebb és legmodernebb tejfőlőző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelését még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Miután az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenségnek eleje véttetett és a géprészek sem romlóságnak, sem piszkolódásnak nincsenek kitéve.

## A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat.

### Szenzációs találmány.

(Lásd ismertetőt a »Köztelek« 70-es számában.)

☛ Kérje árjegyzékünket, valamint a modern kézi-szeparátorokról irt bírálatunkat. ☛

## Baltik Separator Részv.-Társ.

magyarországi vezérképviselete

**BUDAPEST,**

VII. ker., Erzsébet-körút 8. szám.

TELEFON 52-58.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

TURUL védjegy

TURUL védjegy

### ifj. Kovács József Orosháza

Magyar házi-ipar. Magyar termények.  
Söprük, szatyorok, gyékények, börbocskorok, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolesőbban szállítja:

### ifj. Kovács József Orosháza



A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

Őszi trágyázáshoz a

## THOMAS-SALAKLISZT

csillag-védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolesőbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Andrásy-ut 49. (Octogontér.)

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H. Berlin, magyarországi vezérképviseelője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre.



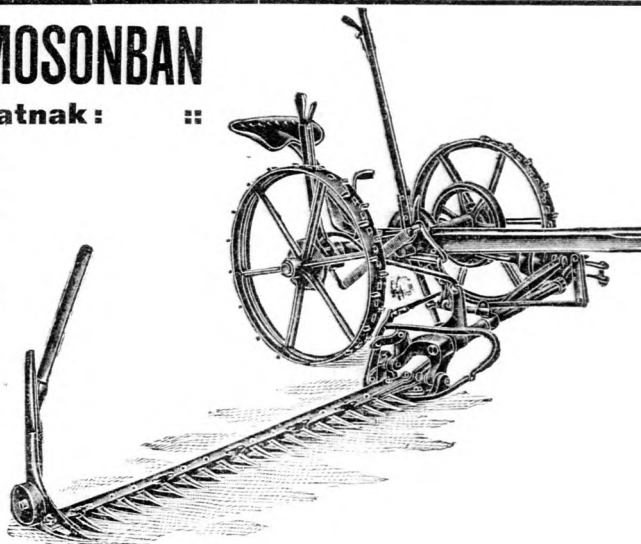
Minden zsák ölm-zárral és tartalom-jelzéssel van ellátva.

# Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

## KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára által MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállítanak:

MINDENMŰ EGYSOROS KAPALÓESZKÖZÖK, Columbia Cultivátorok, HERRMANN-kapálók, LAASS-rendszerű kapáló-gépek. Burgonyamivelő eszközök, SZÉNAGEREBLYÉK, SZÉNAFORGATÓK



**OSBORNE** kévekötő- és marokrakó-arató-gépek, fűkaszáló-gépek stb. stb.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a. Fiókraktár: Temesvár, Gazdaudvar.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét  
a budapesti

## gyapju-aukcziókra

melyek idei első sorozata f. évi  
július hó 10-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat  
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapju-  
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes  
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-  
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-  
világosítással szolgál:



Gyapjuárverési vállalat

# HELLER M. & TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

## Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340. — kor.
Tartalékok	-----	164.790.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349. — kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	59.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint.

Az illetékekben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéseiket 51 egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetéseiket közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

## Alfa-Separator Részv.-Társaság



BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

## Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

**Ujdonság!** Az 1907. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtekélyesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

## KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

## CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprakok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltnék.

## SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% KÁLI

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő

szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar  
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.